

การใช้หลักเบญจศีลในการพัฒนาชีวิตของประชาชนในเขตชุมชนบางหัก อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

AN APPLICATION OF PANJA SILA IN LIFDEVELOPMENT OF PEOPLE IN BANGHAK COMMUNITY HAN YAI DISTRICT SONGKHLA PROVINCE

วิสวัช ตรีไวย

พระครูวิรัตธรรมโชติ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

กัณฑ์กณ หนูทองแก้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมโศกราช

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาการใช้หลักเบญจศีลในการพัฒนาชีวิตของประชาชนในเขตชุมชนบางหัก อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 2) เพื่อเปรียบเทียบการใช้หลักเบญจศีลในการพัฒนาชีวิตของประชาชนในเขตชุมชนบางหัก อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกัน และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการใช้หลักเบญจศีลในการพัฒนาชีวิตของประชาชนในเขตชุมชนบางหัก อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ดำเนินการวิจัยโดยวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนในเขตชุมชนบางหัก อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวน 1,696 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krajcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 310 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ LSD (Least Significant Difference)

1) ประชาชนในเขตชุมชนบางหัก อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีระดับการใช้หลักเบญจศีลในการพัฒนาชีวิต โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการไม่ละเมิดจากการขโมย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.78$) รองลงมา คือ ด้านการไม่ละเมิดมุ่งทำร้ายชีวิต ($\bar{X} = 3.59$) ส่วนด้านการไม่ละเมิดสิ่งเสพติดและของมีค่า มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ($\bar{X} = 3.49$)

2) ผลการเปรียบเทียบระดับการใช้หลักเบญจศีลในการพัฒนาชีวิตของประชาชนในเขตชุมชนบางหัก อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับ

การศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีระดับการใช้หลักเบญจศีลในการพัฒนาชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีระดับการใช้หลักเบญจศีลในการพัฒนาชีวิตไม่แตกต่างกัน

3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการใช้หลักเบญจศีลในการพัฒนาชีวิตของประชาชนในเขตชุมชนบางหัก อำเภอบางใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่า ประชาชนควรมีความรักเมตตา การช่วยเหลือซึ่งกันและกันทั้งคนในครอบครัว เพื่อนและสัตว์เมื่อมีโอกาส มีจิตสำนึกไม่ทำร้ายตนเอง ผู้อื่นและสัตว์อื่น ควรมีความซื่อสัตย์ ไม่หยิบฉวยสิ่งของของคนอื่น มีวินัยในตนเอง รู้จักเก็บออม มีความขยัน รู้จักพอประมาณในทรัพย์สินสิ่งของที่ตนเองมี ประกอบอาชีพด้วยความสุจริต ไม่เบียดบัง คดโกงผู้อื่น ให้ความเคารพและให้เกียรติบุคคลในครอบครัว บุตรสามี ภรรยา และเพื่อน พุดจากันด้วยความสุภาพไพเราะ ไม่ทะเลาะกัน พุดในสิ่งที่ เป็นประโยชน์ ไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น ควรเลือกบริโภคสิ่งที่เป็นประโยชน์ไม่ฟุ่มเฟือย ทราบถึงโทษของการเสพสิ่งเสพติด คบหากัลยาณมิตร ไม่ชักชวนกันไปในทางเสื่อมเสีย ดำเนินชีวิตด้วยความไม่ประมาท

คำสำคัญ: หลักเบญจศีล, การพัฒนาชีวิตของประชาชน

Abstract

Saṅgaha Vatthu in way of life of people in Bangreang sub-district municipality, Khuanneang district, Songkhla province. 2) To compare on application of Saṅgaha Vatthu in way of life of people in Bangreang sub-district municipality, Khuanneang district, Songkhla province in term of sexes, ages, degrees of education, occupations and monthly incomes. 3) The suggestion on guideline in promotion for application of Saṅgaha Vatthu in way of life of people in Bangreang sub-district municipality, Khuanneang district, Songkhla province. The population were composed of people in Bangreang sub-district municipality, Khuanneang district, Songkhla province for 9,372 persons, and sample size according to Krejcie and Morgan's table measurement, the sample were about 384 persons. The instrument for data collection was questionnaire both closed-open ended questions, data analysis by package computer program. The statistics were analysed as follows; frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test.

The findings were as follow;

1) An application of Saṅgaha Vatthu in way of life of people in Bangreang sub - district municipality, Khuanneang district, Songkhla province by

overview was at moderate level ($\bar{x} = 3.36$) when considered in each aspect from more to less found that the aspect of Dāna (giving) was the highest mean ($\bar{x} = 3.69$) and followed up the aspect of Piyavācā nice speech ($\bar{x} = 3.36$) and the aspect of Atthacariyā self - sacrificial ($\bar{x} = 3.26$) and the aspect of Samānattatā equanimity ($\bar{x} = 3.15$) respectively.

2) The Comparative result on application of Saṅgaha Vatthu in way of life of people in Bangreang sub-district municipality, Khuanneang district, Songkhla province in term of sexes, ages, degrees of education, occupations and monthly incomes found that there were different as statistically significance at .05.

3) The suggestion on guideline to promote on application of Saṅgaha Vatthu in way of life of people in Bangreang sub-district municipality, Khuanneang district, Songkhla province (1) Dāna domain (giving) there should make understanding on objectives, there should have changing idea to learn and promote for helping each others and giving the right way to give. (2) Piyavācā domain (nice speech) there should train on workshop for co-operate each other for informing in successfully work. (3) Atthacariyā domain (self-sacrifice) there should have training and indicate on benefits of grouping for reaching to people more and more and (4) Samānattatā (equanimity) there should have measurement in control the process as usually, there have checking procedure as usually for understanding, reaching and develop in way of life of people in other domain in the future.

Keywords: Panja Sila , Way Of Life Of People

บทนำ

วัยรุ่นเป็นวัยที่อยู่ระหว่างการเปลี่ยนแปลงจากเด็กเป็นผู้ใหญ่ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ ปัจจุบันปัญหาของวัยรุ่นในสังคมไทยรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ประกอบกับวัยรุ่นเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของการเจริญเติบโตมีความเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ ทำให้วัยรุ่นประสบปัญหามากมาย เช่น ปัญหาการเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ปัญหาการทำแท้ง ปัญหายาเสพติด ปัญหาการใช้ความรุนแรง เป็นต้น ดังนั้น การตัดสินใจในการแก้ปัญหาเหล่านั้นจึงอาจขาดหลักยึดเหนี่ยวที่ถูกต้อง จึงควรที่จะปลูกฝังหลักของความศรัทธาในศีล

เพราะเป็นที่ทราบกันดีว่า ศิล 5 นั้น คือ หลักปฏิบัติที่ได้รับการยอมรับจากชนทั่วโลกว่าเป็นกฎแห่งการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) เมื่อวัยรุ่นมีหลักดังกล่าวนี้แล้ว จึงทำให้วัยรุ่นไม่ปฏิบัติตนอันเป็นการขัดต่อศีลธรรมอันดีงาม การจะส่งเสริมเยาวชนให้ปฏิบัติตนตามศีล ต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจในหลักของศีล ที่สำคัญต้องมีความเชื่อหรือความศรัทธาในศีล โดยที่ศีล 5 นั้นถือเป็นหลักปฏิบัติขั้นพื้นฐานที่สุด ตามมาด้วย ศิล 8 ศิล 10 ไปจนถึงศีล 227 ข้อสำหรับผู้ครองสมณะเพศ (กรมการศาสนา, 2544)

ท่านพุทธทาสภิกขุ ได้กล่าวไว้ว่า สังคมไทยในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามวัตถุเป็นอย่างมาก แต่การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวหาได้เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขที่แท้จริงของคนไทย คนนิยมวัตถุหรือวัตถุนิยมมากขึ้น มีกิเลสมากขึ้น และสิ่งที่ขาดคือศีลธรรมสภาพสังคมที่ฟอนพะ เพราะรับอิทธิพลอารยธรรมตะวันตก

ศีลเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตด้วยการระลึกดี ระลึกชอบ เพื่อประโยชน์สุขต่อตนเองและต่อผู้อื่น ศิล 5 หรือเบญจศีล นั่นก็คือแนวทางการปฏิบัติห้าข้อเพื่อการระลึกดี ระลึกชอบของมนุษยโลกที่เรียกได้ว่า เป็นสัตว์ประเสริฐ เป็นศีลพื้นฐานของมนุษย์ มีความสำคัญกับการกระทำในสิ่งที่ดีเป็นตัวอย่างและแบบอย่างที่ดีให้กับชุมชนและสังคม และนำพาทำกิจกรรมที่สื่อไปในทางที่ดี ทั้งทางด้านการศึกษา ศาสนา เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสังคม (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), 2543) การศึกษาในระบบมีความจำเป็น รวมถึงการให้การศึกษาทางด้านศีลธรรมที่ต้องเอาจริงเอาจังในระบบสังคมชุมชน การปลูกฝังประชาชนให้ได้ผลดีน่าจะเป็นการปลูกฝังจากในชุมชน เพราะชุมชนถือเป็นสถาบันรองลงมาจากสถาบันครอบครัว ที่ปลูกฝังให้ความรู้แก่ประชาชน (นพวรรณ เส็งสั้น และคณะ, 2559) ชุมชนบางหัก อำเภหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีประชากรจำนวนมาก เป็นชุมชนเมือง จึงเป็นการส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และเป็นแนวทางในการเผยแพร่ศีลธรรมตามแนวพระพุทธศาสนาให้เกิดมีขึ้นในชุมชนบางหัก อำเภหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

เมื่อทราบผลจากการวิจัยในเรื่องการใช้หลักศีล 5 ในการพัฒนาชีวิตของประชาชนในชุมชนบางหัก อำเภหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา แล้วนั้น จะได้นำไปปรับปรุง แก้ไขปัญหาการขาดศีลธรรมของประชาชนในชุมชนบางหัก อำเภหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา รวมถึงส่งเสริมคุณธรรมให้แก่ประชาชนในชุมชนบางหัก อำเภหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมานี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัยในเรื่องการใช้หลักศีล 5 ในการพัฒนาชีวิตของประชาชนในชุมชนบางหัก อำเภหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา รวมถึงส่งเสริมคุณธรรมให้แก่ประชาชนในชุมชนบางหัก อำเภหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เพื่อจะได้ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมอันดีงาม และเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ ตลอดถึงเป็นการแก้ไขปัญหาสังคมทางหนึ่ง เพราะปัจจุบันนี้มนุษย์กำลังเสื่อมถอยทางด้านศีลธรรมเป็นอันมาก ประชาชนในชุมชนบางหัก อำเภหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จะได้นำหลักของเบญจศีล ไปใช้เสริมสร้างศีลธรรมอันดีงามของชาวพุทธ และเป็นแบบอย่างที่ดีให้ลูกหลานอนุชนคนรุ่นหลังต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้หลักเบญจศีลในการพัฒนาชีวิตของประชาชนในเขตชุมชนบางหัก อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้หลักเบญจศีลในการพัฒนาชีวิตของประชาชนในเขตชุมชนบางหัก อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการใช้หลักเบญจศีลในการพัฒนาชีวิตของประชาชนในเขตชุมชนบางหัก อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การใช้หลักเบญจศีลในการพัฒนาชีวิตของประชาชนในเขตชุมชนบางหัก อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัย เชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 310 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การใช้หลักเบญจศีลในการพัฒนาชีวิตของประชาชนในเขตชุมชนบางหัก อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การใช้หลักเบญจศีลในการพัฒนาชีวิตของประชาชนในเขตชุมชนบางหัก อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่า ประชาชนในเขตชุมชนบางหัก อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีระดับการใช้หลัก เบญจศีลในการพัฒนาชีวิต โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการไม่ละเมิดจากการขโมย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.78$) รองลงมา คือ ด้านการไม่ละเมิดมุ่งทำร้ายชีวิต ($\bar{X} = 3.59$) ส่วนด้านการไม่ละเมิดสิ่งเสพติดและของมีค่า มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ($\bar{X} = 3.49$) ตามลำดับ 4.2 ผลการเปรียบเทียบการนำหลักสังคหวัตถุไปใช้ในวิถีชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางเหรียง อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุอาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน มีการนำหลักสังคหวัตถุไปใช้ในวิถีชีวิตแตกต่างกัน

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการใช้หลัก เบญจศีลในการพัฒนาชีวิตของประชาชนในเขตชุมชนบางหัก อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่า ประชาชนควรมีความรักเมตตา การช่วยเหลือซึ่งกันและกันทั้งคนในครอบครัว เพื่อนและสัตว์เมื่อมีโอกาส มีจิตสำนึกไม่ทำร้ายตนเอง ผู้อื่นและสัตว์อื่น ควรมีความซื่อสัตย์ ไม่หยิบฉวยสิ่งของของคนอื่น มีวินัยในตนเอง รู้จักเก็บออม มีความขยัน รู้จักพอประมาณในทรัพย์

สิ่งของที่ตนเองมี ประกอบอาชีพด้วยความสุจริต ไม่เบียดบัง คดโกงผู้อื่น ให้ความเคารพและให้เกียรติบุคคลในครอบครัว บุตร สามี ภรรยา และเพื่อน พุดจากันด้วยความสุภาพไพเราะ ไม่ทะเลาะกัน พุดในสิ่งที่ เป็นประโยชน์ ไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น ควรเลือกบริโภคสิ่งที่เป็นประโยชน์ ไม่ฟุ่มเฟือย ทราบถึงโทษของการเสพสิ่งเสพติด คบหากัลยาณมิตร ไม่ชักชวนกันไปในทางเสื่อมเสีย ดำเนินชีวิตด้วยความไม่ประมาท

สรุป

การใช้หลักเบญจศีลในการพัฒนาชีวิตของประชาชนในเขตชุมชนบางหัก อำเภอนาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มาช่วยในการอยู่ร่วมกันของประชาชนและชุมชนเพื่อให้เกิดการอยู่ร่วมกัน ในการประพุดที่ดีต่อชุมชนตลอดถึงสังคม อันจะช่วยส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างประชาชนในชุมชนด้วยกันเองและระหว่างชุมชนกับประชาชนมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีในการอยู่ร่วมกันเป็นไปด้วยความสุข ความสามัคคี ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน รวมไปถึงการสร้างสามัคคีต่อชุมชนของประชาชน และยังช่วยส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองมากยิ่งขึ้น ให้ความสำคัญกับตนเองว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่จะเข้าไปช่วยเหลือในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในชุมชนด้วยความมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ควรมีการปรับปรุงและพัฒนาให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้น และส่งเสริมการปฏิบัติการใช้หลักเบญจศีลซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวพระพุทธศาสนา

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ ควรมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการใช้หลักเบญจศีลไปใช้ เพื่อปลูกฝังเจตคติ ค่านิยม และเกิดความตระหนักต่อหลักคุณธรรมจริยธรรม โดยจัดเป็นกิจกรรมต่าง ๆ อย่าง เช่น โครงการเข้าวัดทุกวันพระ โครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ชุมชน เป็นต้น

3. ข้อเสนอแนะเพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งต่อไป ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการ ใช้หลักเบญจศีลในการพัฒนาชีวิตของประชาชนในเขตชุมชนบางหัก อำเภอนาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ควรศึกษาวิจัยเปรียบเทียบการใช้หลักเบญจศีลในการพัฒนาชีวิตของประชาชนในเขตชุมชนบางหัก อำเภอนาดใหญ่ จังหวัดสงขลา กับพื้นที่อื่น ๆ และควรศึกษาเฉพาะหลักเบญจศีล ทั้ง 5 ด้าน ด้านใดด้านหนึ่งที่พิจารณาเห็นว่า มีปัญหาสำคัญที่สุดและจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องแก้ไข

เอกสารอ้างอิง

- กรมการศาสนา. (2544). *สารานุกรมไทย ฉบับเยาวชน เล่ม 4*. กรุงเทพมหานคร: พระบรมมหาราชวัง.
- นพวรรณ เส็งสั้น และคณะ. (2559). รูปแบบการมีส่วนร่วมของปราชญ์ชาวบ้านในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย . *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 1(1), 7-12.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2543). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.